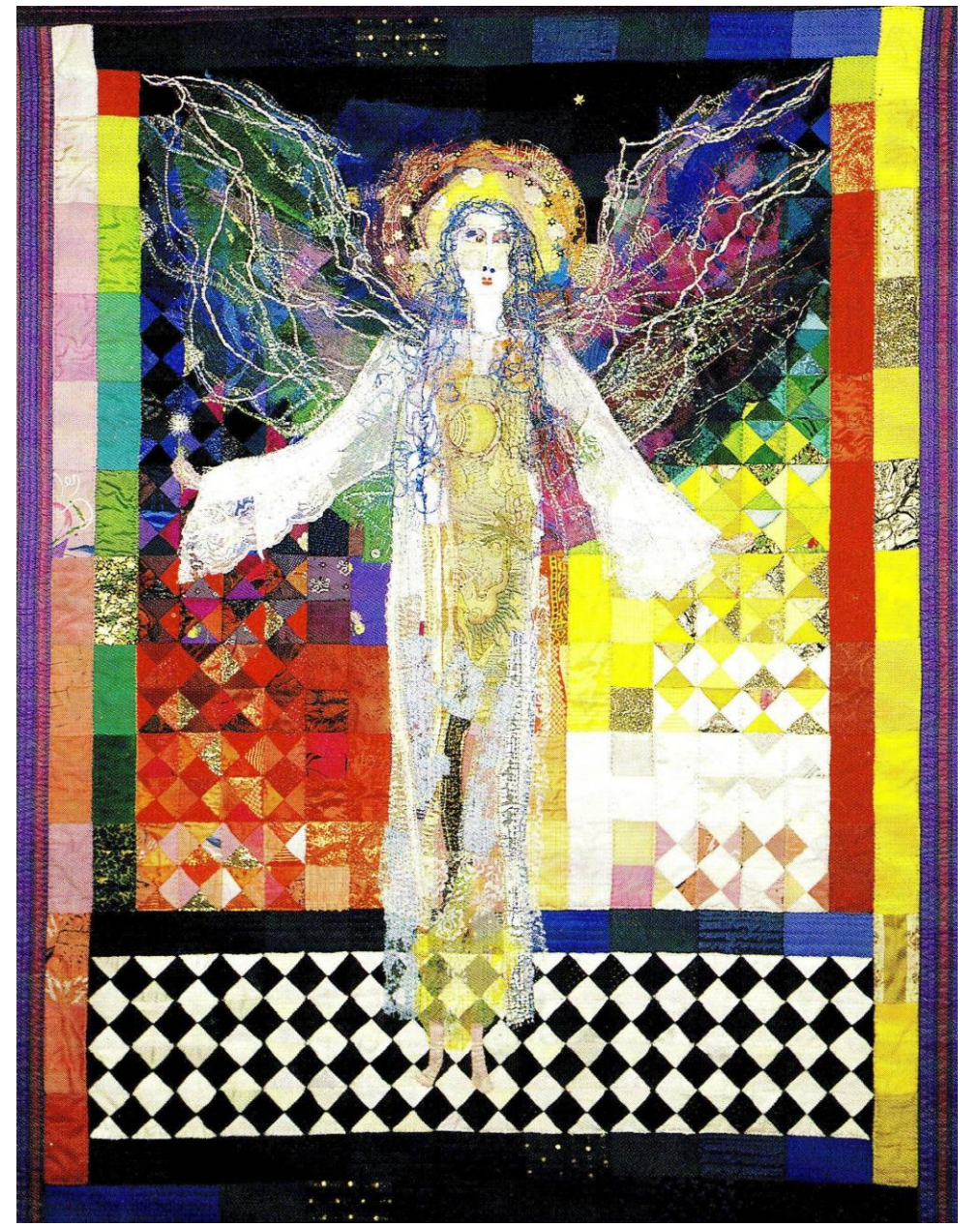

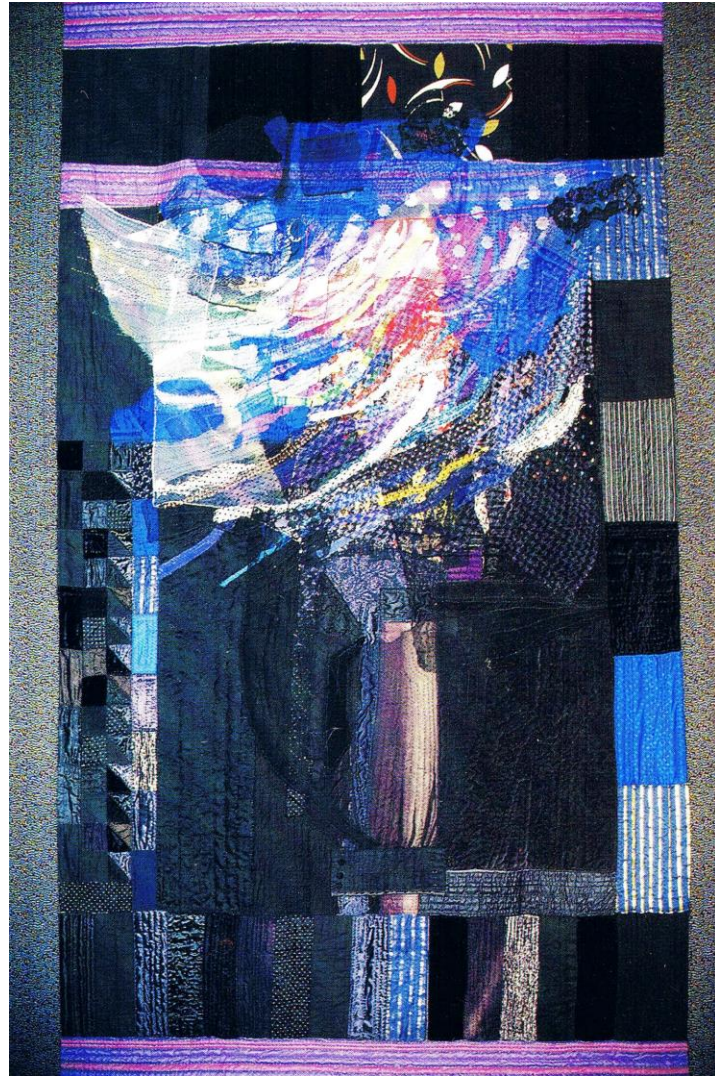
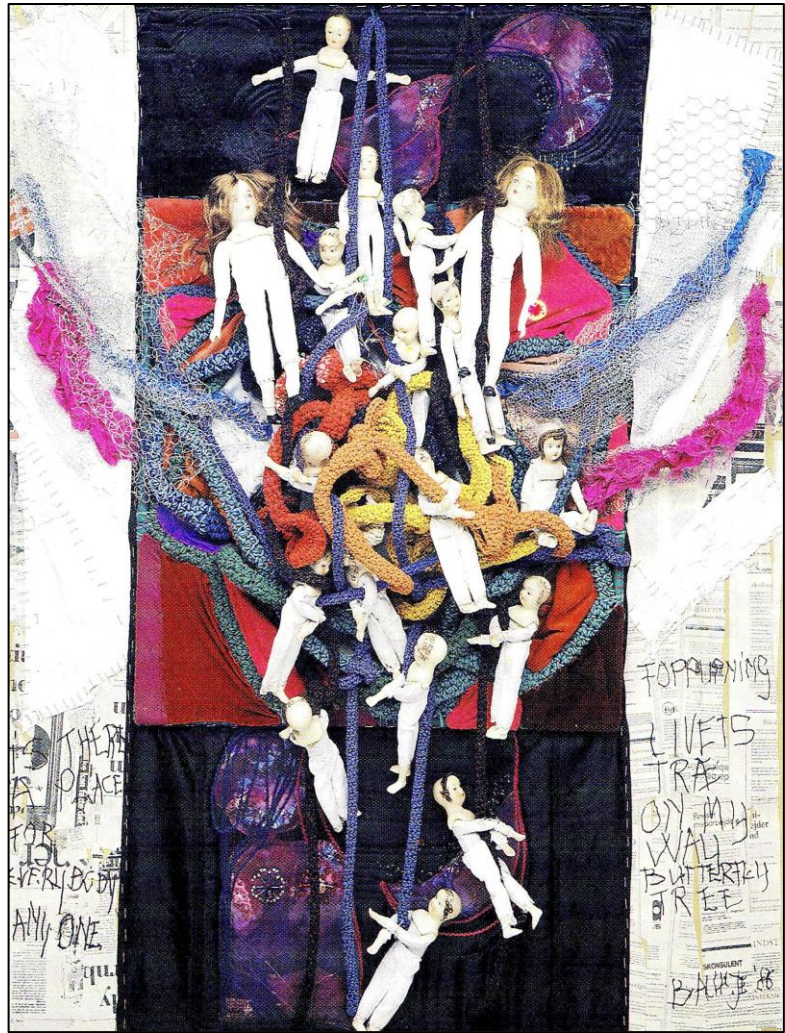

LAPIMAAAL

Tiia Artla

Tekstiliekunstnik Baukje Zilstrje Kerteminde kursusel 1992.a.

Baukje Zilstrje

- Lapimaalitehnika Eestis sai hoo sisse pärast 1992 aastat, mil sai, osaledes Taanis Kerteminde tekstiilikursustel, selle tehnikaga lähemalt tutvust teha. Kursust juhendas Hollandi tekstiilikunstnik Baukje Zilstrje. Viie päeva sees valmistati nelja teemaga tekstiilkompositsioonid: maa, vesi, õhk ja tuli.
- Eestisse tagasi jõudes tundis teema vastu huvi toonane Käsitööalbum, kus Taanis valminud tööd ka kajastamist leidsid. Ja nii see laiemalt liikvele läks ...
- Kui klassikaline lapitehnika koosneb enamasti ühesuurustest kangatükkidest, siis lapimaali võlu seisneb selles, kus reeglits 1 on see, et reegleid ei ole. Siin saab loovuse lahti lasta ja värviliste tekstiilidega manipuleerida omatahtsi, ei pea jälgima ei materjalide koostisi, ei materjalide lõngasuundi, ei pistete pikkusi – kõik on autori enda teha ja mõelda sobitades kokku erinevaid tehnikaid, luues ka uusi võtteid.

- Tegelikult kulub igat kasutatavat materjali töös üsna vähesel määral, kuid paraku eeldab tehnika väga laia kangavalikut, mis teebki selle viljelemise problemaatilisemaks. Hea on sealjuures see, et materjalideks sobivad ka kantud rõivad ja muud tarbimisel olnud tekstiilid. Lisada võib kõike, mis leiab tähelepanu ja ideed, isegi mutreid, naelu ja mida kõike veel ..., puitu, nahka, plasti, metalli jne.
- Ainult toiduainete kasutamist välditakse, sest kusagil inimesed nälgivad, sest pole toitu. Seega ei peaks nõu priiskamist demonstreerima, samas võib öelda ka seda, et toiduained tõmbavad ligi närilisi, putukaid ja keegi ei soovi enda koduseinale tαιαιest, mis ühel hetkel võib osutada vilka kihava tegevusega keskkonnaks.
- Mida mitmekesisem on materjalide valik, seda vabamalt saab autor end tunda ja endale meeldivamaid värvinüansse luua.

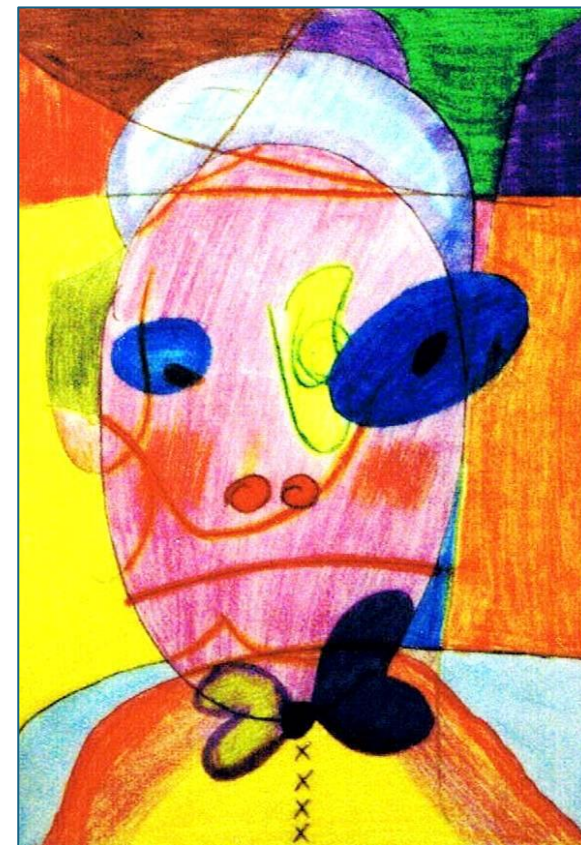
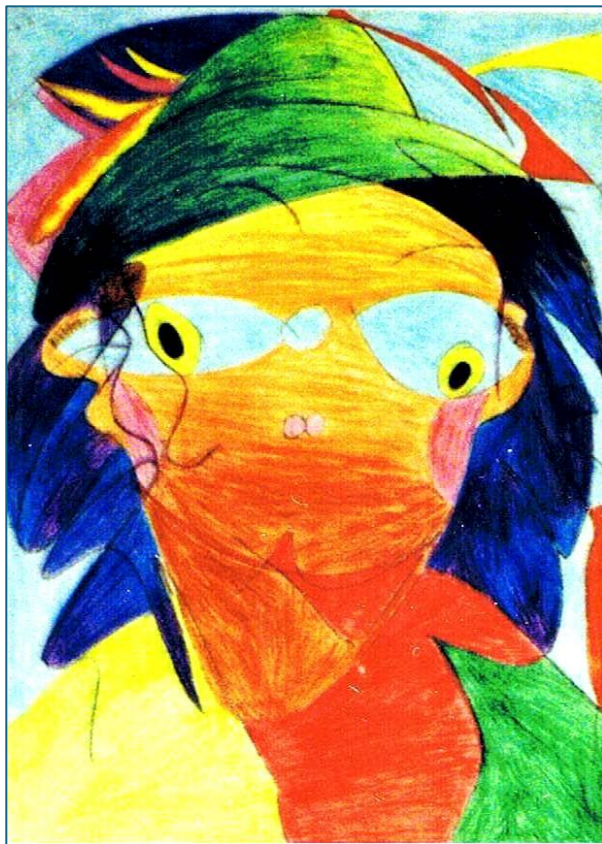
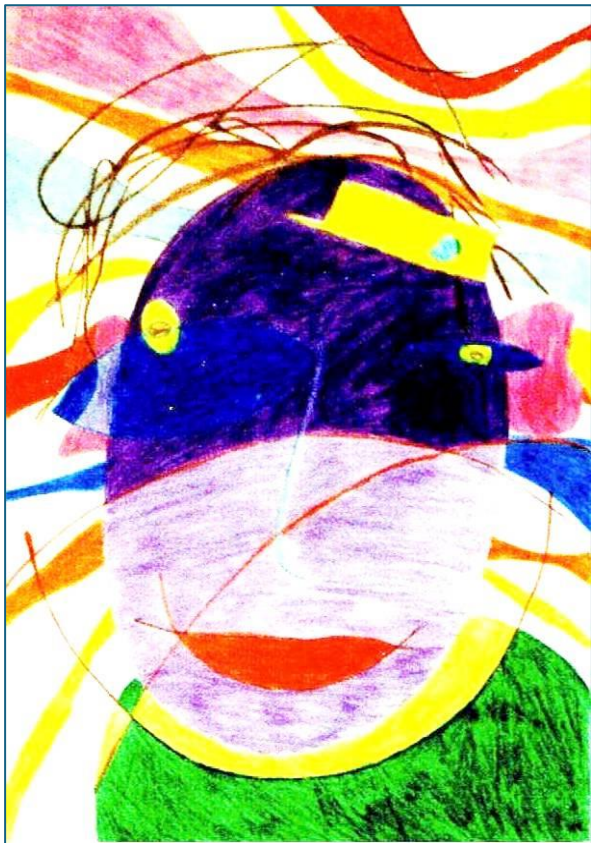

Kangamöll 2021.a.

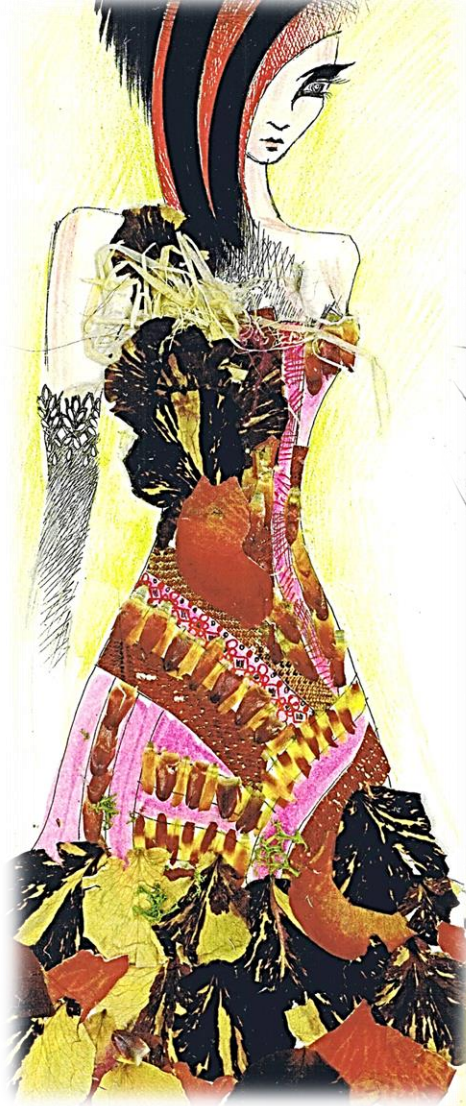
- Lapimaalis ei pea konkreetseid kavandeid tegema, küll aga kindlasti saate soovitud lõpplahendi siis, kui kavandi kui üldplaneeringu siiski teete.
- Toredaid ideid ja mõtteid võib leida kõikjalt enda ümbert, näiteks külastades õpilastööde näitusi, pildistades kauneid maastikke lilli kasvatades jne.
- Õpilastel fantaasiast puudu ei tule ja igasugused „koledad“ joonistused on ääretult põnevad ja kutsuvad looma.
- Materjalitükkidest ja ka kuivatatud taimedest võib nn lapimaali kavandit teostada, samas väga heal tasemel loodud kompositsioon võiks oma elu ka omaette edasi elada, kui raamida pilt ja panna seinale.
- Lapimaal ja värvusõpetus liiguvad käsikäes.

Muhedad poisid

õpilastööde näituselt

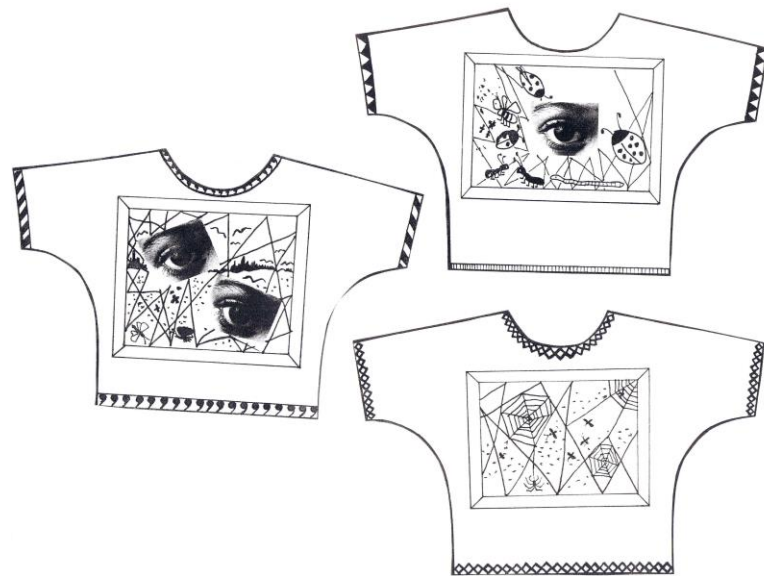
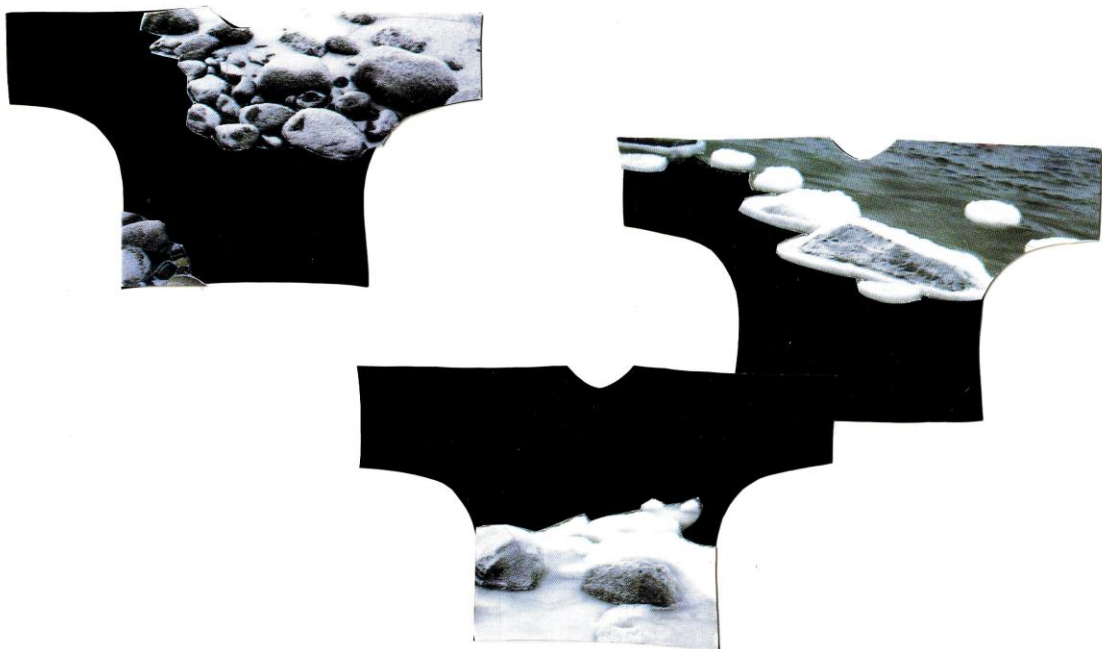
Nelli Mihhailova

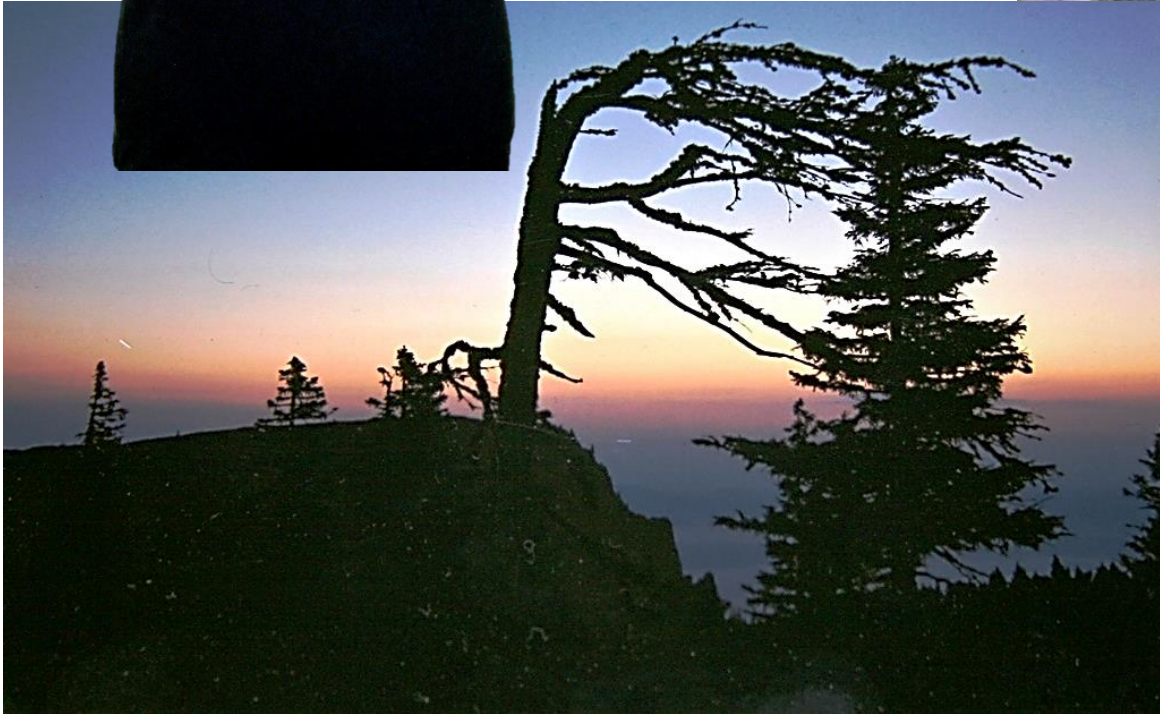
Tallinna Ülikool õppetöö

Näited T-särkide eelkavandamisest

Aune Rohtla

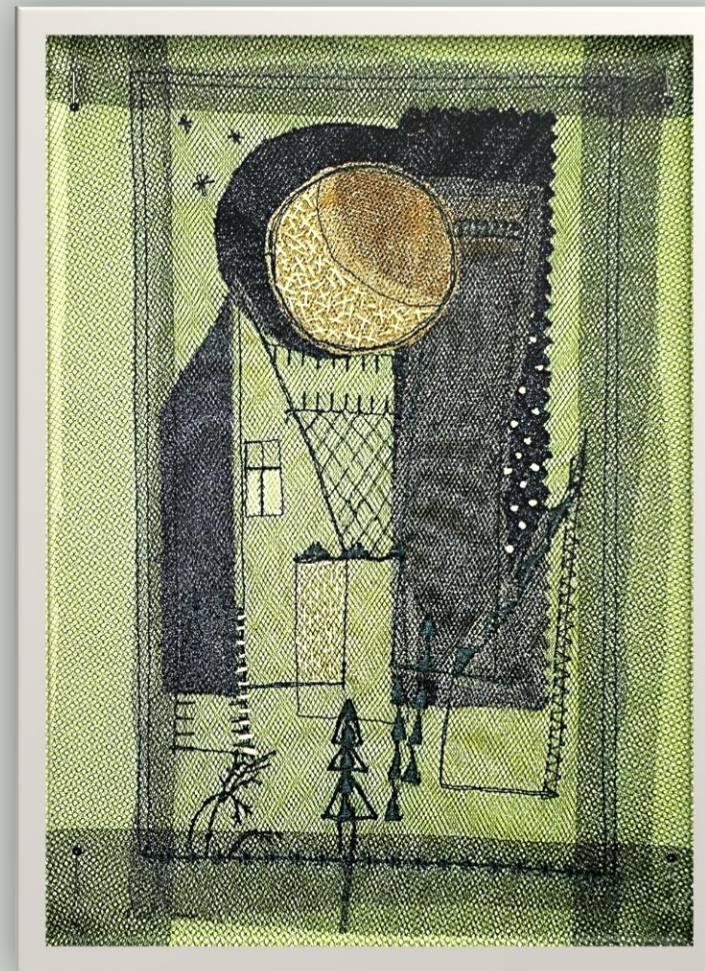
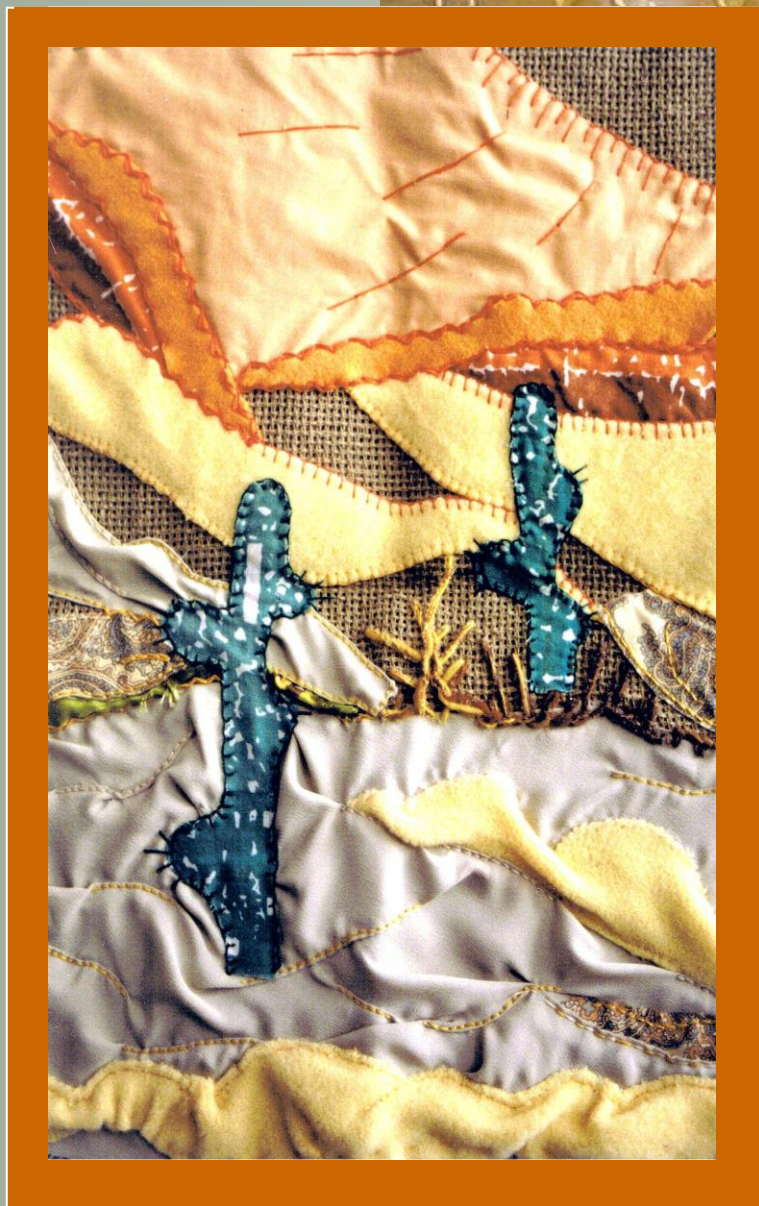

Riina Neemela

Riina Neemela

Harjutustööd

Heelyka Rebane

Merike Allivere

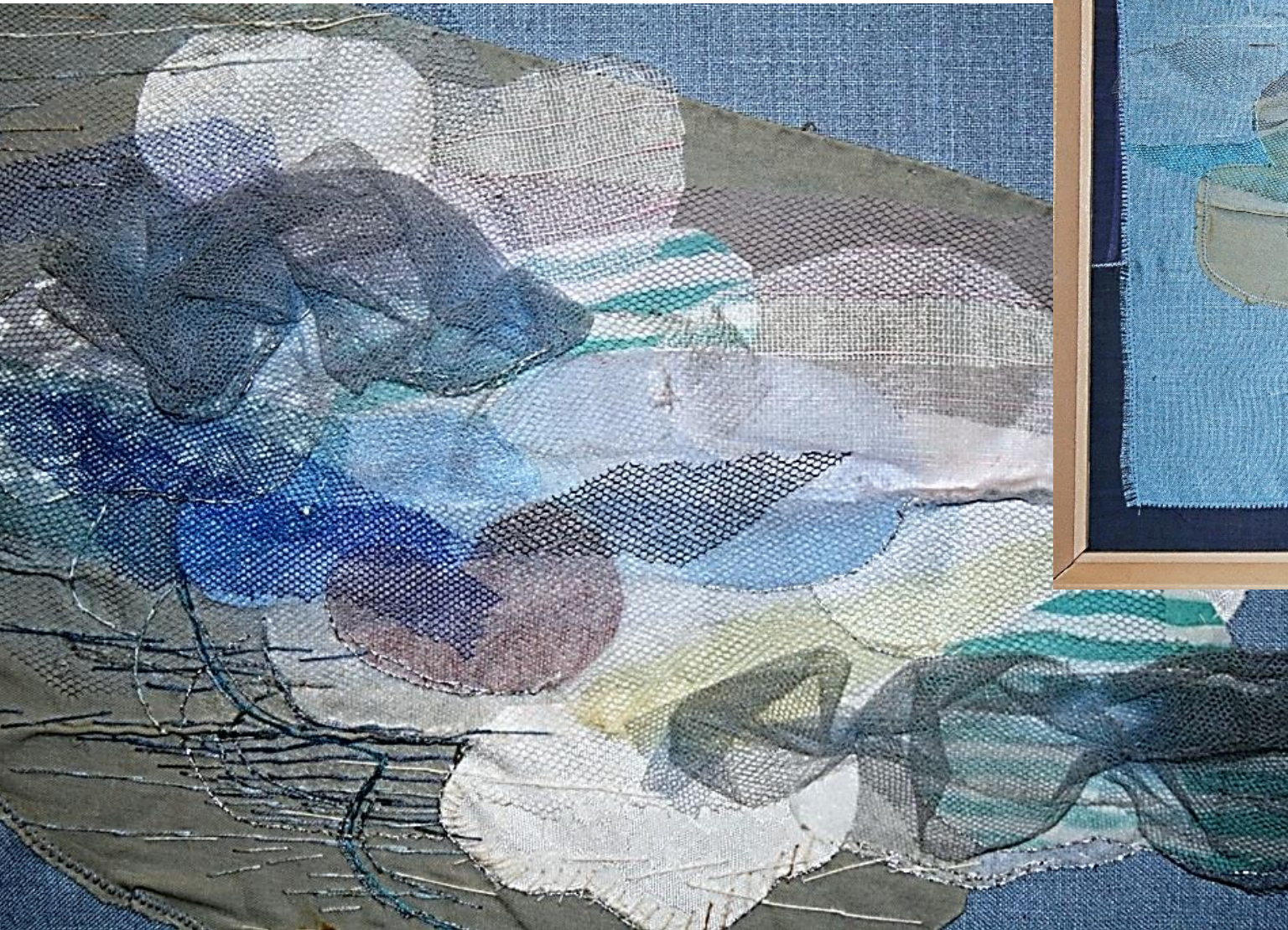

Edda Rei

Tiia Artla

Tiia Artla

Eda Hallmägi

Rühmatöö

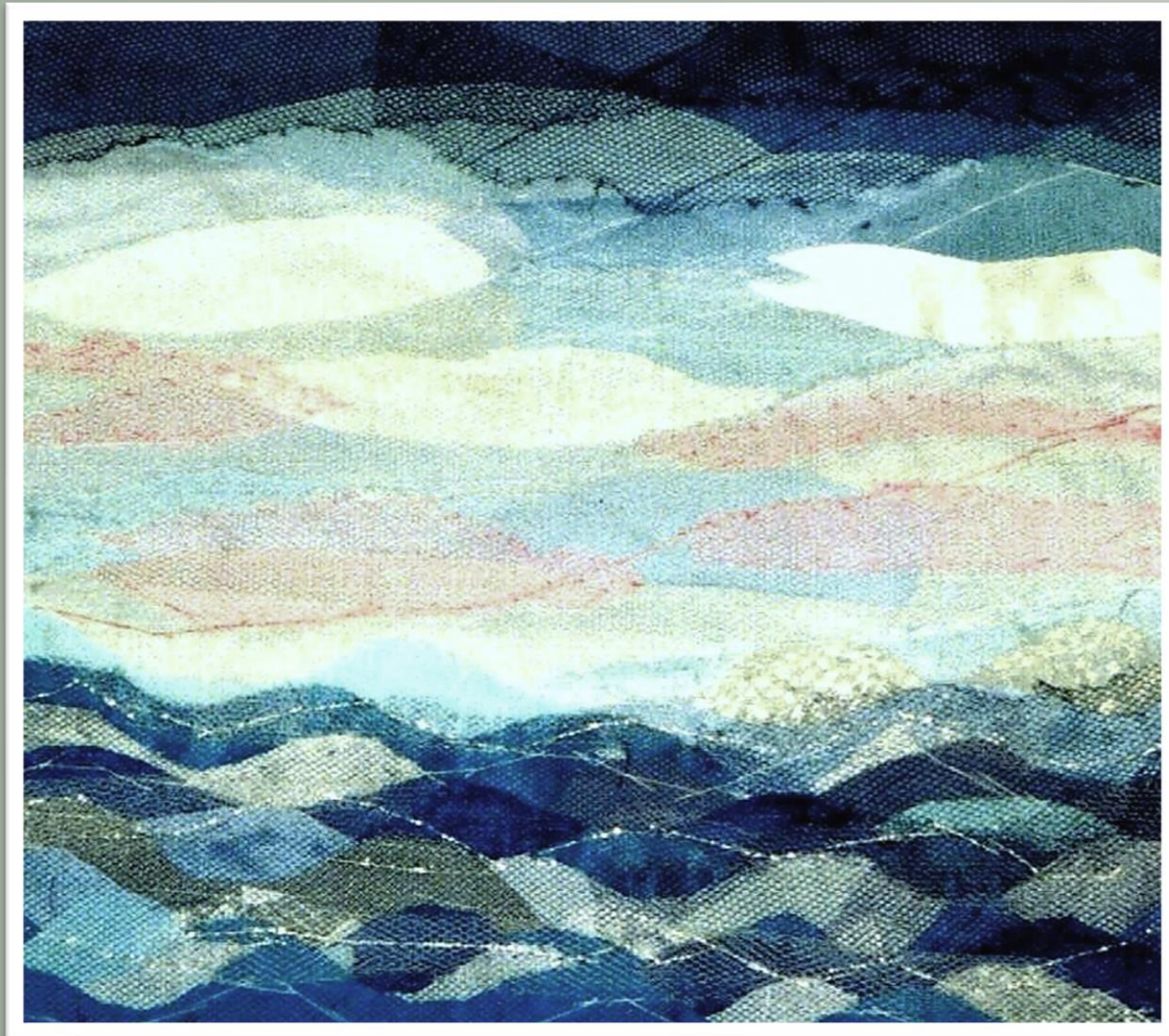

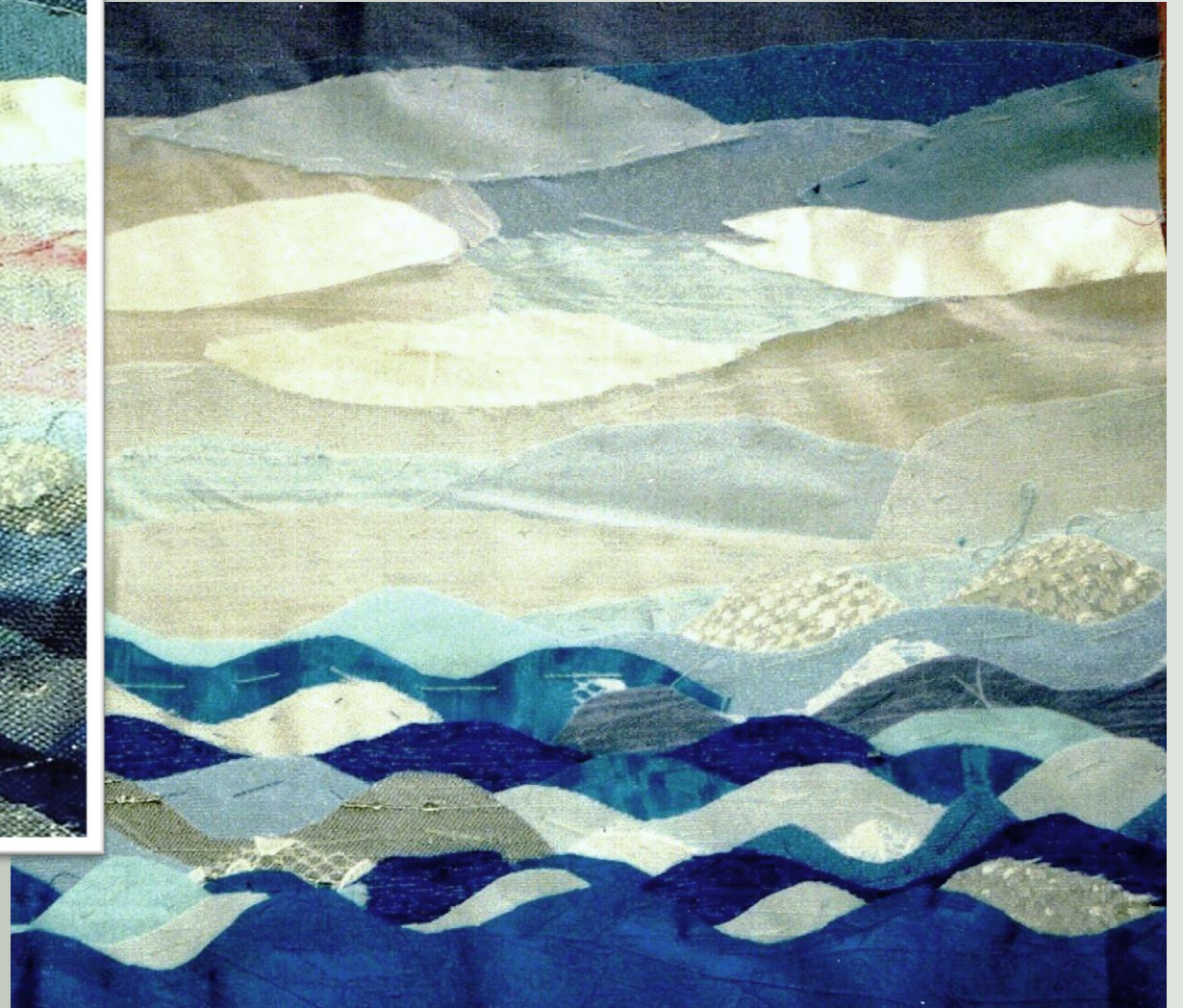
Rühmatöö

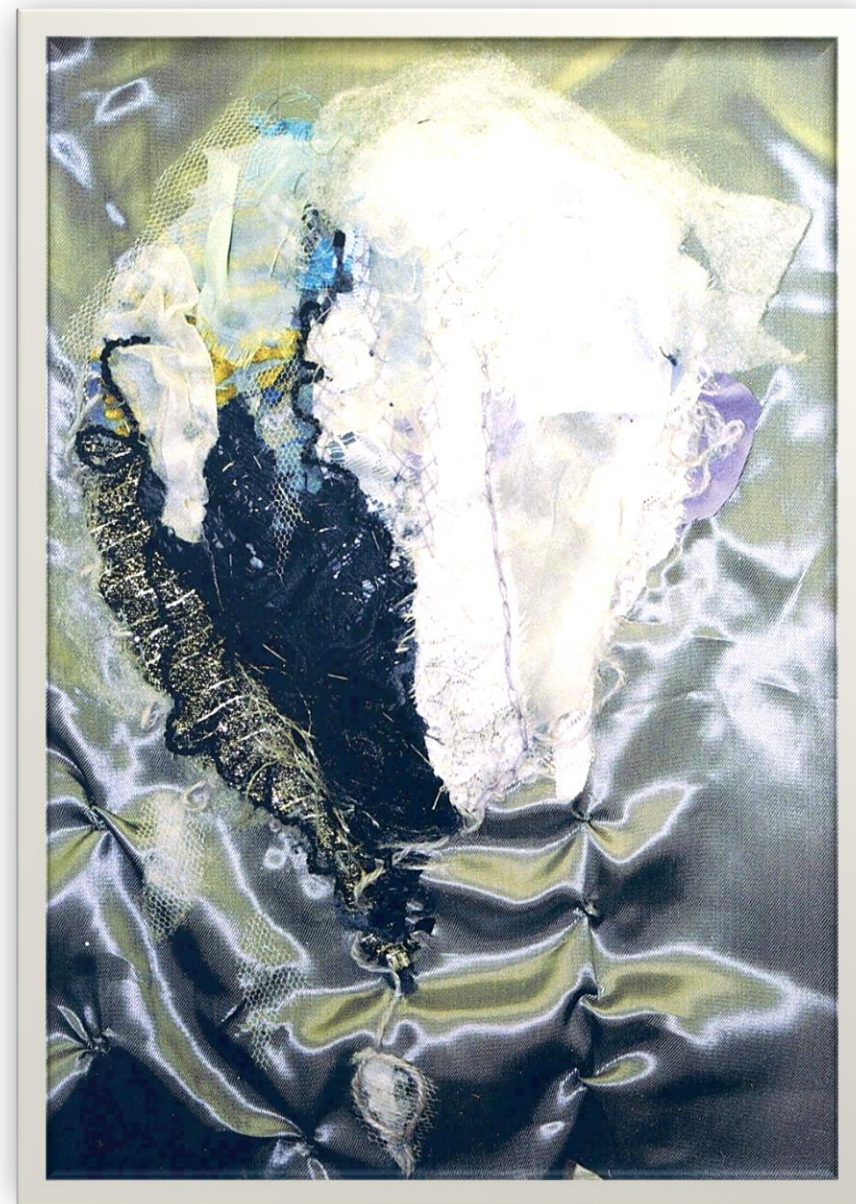
Rühmatöö stendile

Kerteminde

Täiendkoolituse harjutustööd

Öppetöö

Rühmatöö

Tuli
iihe teema lugu

Tiia Artla

On olemas neli elementi: maa, õhk, tuli ja vesi. Vähemalt sedasi arvasid inimesed enne Mendelejevit. Ning kummalisel kombel oli neil tegelikult õigus. Need neli on midagi, mis kuuluvad kokku, kuid on sellegi poolest üksi. Ei ole neist vägevamaid asju maa peal.

Soojus
Valgus
Kahjuritõrje
Toidu säilitus
Jaht

Kaitse

Toiduvalmistus

**Taimede
valik**

Alepõletus

Tööriistade karastus

Tuli on energia. Mütoloogiliselt pärit tähtedelt, vahel ka Päikesest. Tuld kartsid inimesed kõige rohkem, kuna selle hävitavat jõudu polnud kerge peatada. Kuni hetkeni, mil inimene saavutas kontrolli tule üle. Sellest ajast peale on tulel ka soojendaja ja valgustaja roll.

Kuid korvamatut kahju võib tuli sellegipoolest tekitada veel tänapäevalgi, kui temaga hooletult ümber käia. Võibolla selle pärast on tulel ka oluline roll paljudes usundites.

Tuli puhastab, tuli viib hinged taevasse või Toonelasse, tuli hoiab eemal kurje vaime. Eestlased kui põlised paganad armastavad tuld just tema vägevuse tõttu. Tuli lummab. Tuli annab jõudu, kui temaga suhelda. Igaüks seda ei oska. Mõnel inimesel tekib tugev side vaid ühe elemendiga, mõnel mitmega, mõnel ei teki sellist sidet üldse.

Kõik oleneb sellest,
kuidas midagi
„vaadata”.

Vaadakem siis leeki
läbi hingepeegli.
Mida kõike tules näha
võiks, jääb igäühe
enda avastada-
vaadata-märgata-
tunnetada.

Kõigel, mis on, ka tulel, on hing. Hing on ka maal, keda maarahvas kutsus Maaemaks. Inimene sünnib Maaemast ja läheb temasse lõpuks tagasi. Niimoodi tuhandeid aastaid järjest. Maaemast sünnib meid ümbritsev loodus. Meie ühise ema kaudu on loomad, taimed, putukad, kivid, veekogud jne. meile justkui õeks ja vennaks. Siit võib ehk otsida põhjust esivanemate loodust säästvale käitumisele. Teati, et taimed ja loomad on elus ja neil on tahe. Inimene küll sööb neid, kuid on varsti ise neile toiduks.

Ühest-samast - Maaemast on sündinud esivanemad ja peavad sündima järeltulevad põlved, aga samuti taimed ja loomad.

Looduselt võttes tuleb talle ka tagasi anda annetamise teel. Iga tegu, mis tehakse, on tagajärjega. Iga teo eest vastutab tegija. Ja alati. See, et teised raiskavad tohutult rohkem, kui sina, ei luba sul jätta asjatult kraani jooksuma, lampi põlema jne.

Meil, Põhjala rahval, on aastas kaks tähtsat päeva: jaanipäev ja jõulud. Jaanipäev on tähtsaim, vanasti algas ka kalender jaanist. See on aeg, mil päike on kõige suuremas, lausa pillavas jõus. Seepärast pidas vanarahvas päikese auks rõõmupüha.

NB! Kui jaanitulele jõuate, kõndige kõigepealt 3 korda edaspidi ja 3 korda tagurpidi ümber tule, siis võite kindel olla, et aasta ettevõtmised õnnestuvad ...

Kõik, mis jaaniõhtu söökidest üle jääb, visata tulle, et mitte õnnetust koju viia.

Jaanipäeval (pööripäev) – tehti võimalikult suur tuli (kõrgele), sest tulepaiste õnnistas maa. Väiksemad tuled tehti põldude äärde, et kõik (põllutükid) saaksid õnnistatud.

Jaanipäev on aeg, mil maagilise tule ääres puhastuda kogunenud vaevast ning ammutada uut jõudu.

Üle tule hüppamine annab õnne juurde, mõtted muutuvad helgemaks, tervis edeneb jõudsalt. Kui veel hüppamise ajal peiule mõtlete, siis saate mehele.

Kes jaaniööl saabastega läbi vee kõnnib, selle jalanõu sisse ilmub hommikuks raha.

Sõnajalaõie leidja saab rikkaks, targaks ja õnnelikuks – kui paljud on õie leidnud?

Ravimtaimede kogumiseks on jaanipäev parim aeg, sest annab taimetele lisaväge. Jaaniõine kaste on tõeline tervisevesi, see ravivat vistrikke ja paiseid, silma- ja nahahaigusi, säilitavat noorust.

Tule süütamisega pimedal ajal kutsuti esivanemaid appi - hingedeajal taotleti esivanematelt kaitset. Meil ei kardetud surnud esiisade vaime, vaid süüdati nende kutsumiseks tuled. Muudel aegadel tule tegemine seostus uskumusega, et iga inimene annab oma hingest osakese tuld päikesele, valgusele.

Seda mõtet sümboliseerivad ka jõulupuul süüdatud küünlad – õnnistus ja valgus kõigile.

Tuld on alati seotud hingega. Suits tõuseb leegist täpselt üles ja moodustab hinge- ehk ilmasamba, ilmapuu taeva ja maa vahel. Päikese toetuseks andsid inimesed nõnda nii enda kui esivanemate hingejõudu, hingetuld.

Kõige pimedamal ajal riputati ilmapuu, hingepuu (kuuse) külge amuletid ja süüdati küünlad.

Küünlavalgusega on kummaline lugu. Kui juhtub olema voolukatkestus ja pead pimedada aja toimetusi tegema küünlavalgel, siis ei jõua seda “tossupulka” ära kiruda. Ei ole temas mingit

romantikat, õdusust ega soojust, aina ohkad ja ootad, millal ometi elekter tagasi tuleb. Aga kui on pühad, siis tunned küünlavalguses olevat nagu võlujõudu, mis otsib üles hingesoppidest kõige hellemad tunded, paneb helisema südame kõige kaunimad keeled.

Kui ma vaatan kuidas säravad jõulupuul küünlad, läheb pilk uduseks. Ma näen läbi selle udu üht väikest tüdrukut kodus käimas ümber laeni ulatuva kuuse, mille okstele on riputatud õunu, piparkooke, tutikomme, ehteid, karda. Põlevaist küünaldest levib tuppa pühadelõhna, ema mängib klaveril.

Anne Nõlvak

Kuuse all on suur valgest riidest kott piparkookidega, milliseid ema on pühade eel, hilistel õhtutundidel salamisi küpsetanud, ülejäänud perele üllatuseks. Neid küpsiseid võis sealt kotist priipärast võtta, nii palju kui süda soovis. Tuba oli soe, küünalde valgust täis, pere oli koos, pakid olid kõigil süles... Oli õdus, nii hea oli olla. Tee peal sõitis "kirikulisi", kuljused helisemas hobuste kaelas. Sadas pehmet lund, oli vaikne, oli jõuluõhtu ...

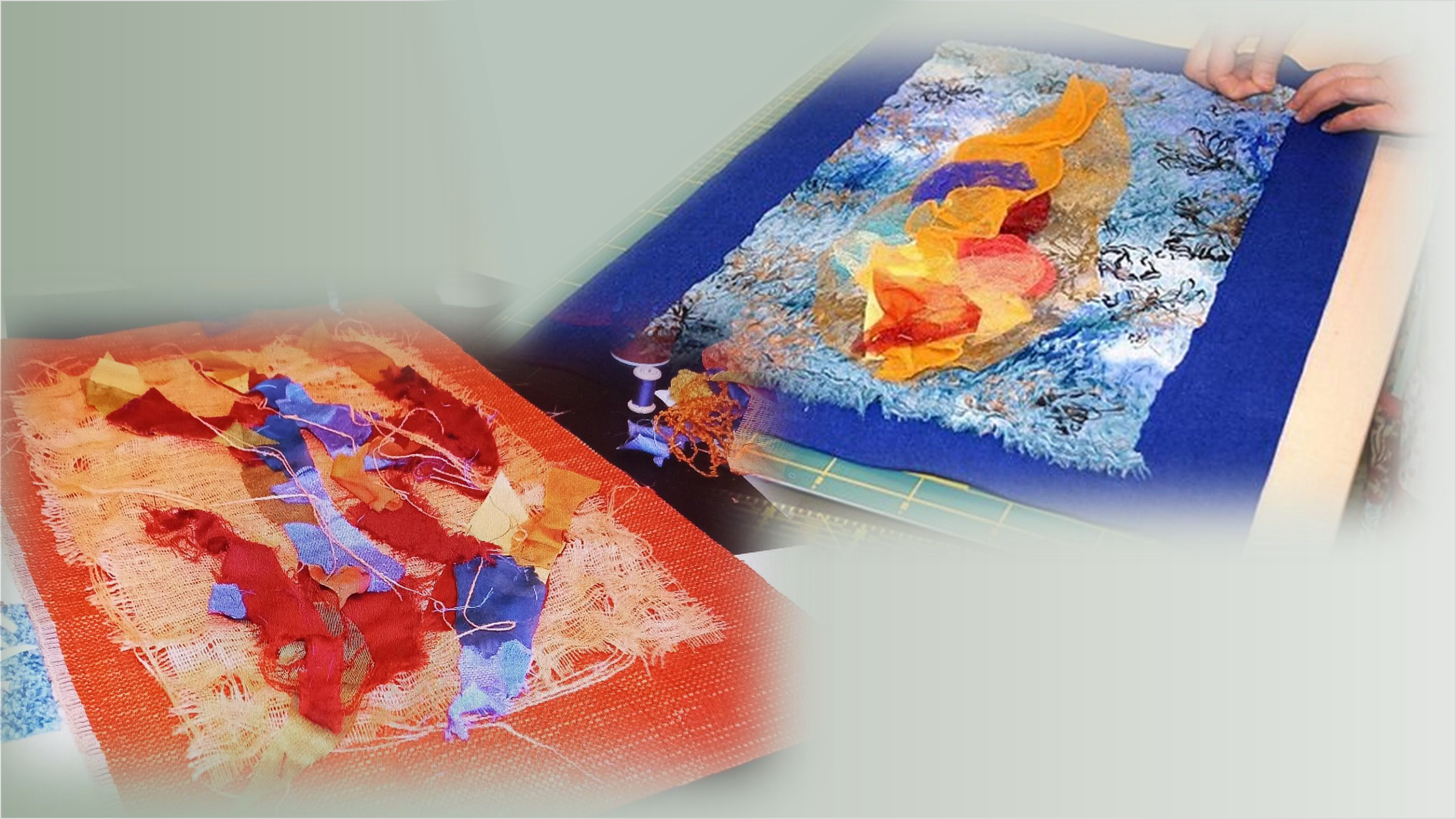
Istud jõulupuu all ja vaatad, kuidas leek hubiseb oksal. See toob möödunud elust ilusaid hetki kildhaaval silmade ette. Ja seda on vahetevahel väga vaja.

Teema TULI

- Hetkeemotsioonile rajatud ülesanne.
- Kavandit ei tehta.
- Peale teema teatamist hakata meeldivuse alusel ja ka teemale mõeldes kokku traageldama riidetükke (mistahes kujuga need ka ei ole). Selleks kulub aega kuni 1-1,5 tundi.
- Seejärel aseta tehtu kuhugi nii, et saaksid seda vaadelda otse ja distanttsilt ning samas mõelda, mida sa luues silmas pidasid, mis mõtted tekkisid, millele mõtlesid, millega seostasid – ühesõnaga - milline võiks olla selle põlemise lugu ...
- Tee puhkepaus ja tegele millegi muuga.
- Uuesti oma tööd vaadates märkad, kuidas võiks edasi minna ja mida lisada, loo eesmärgini jõudmiseks.

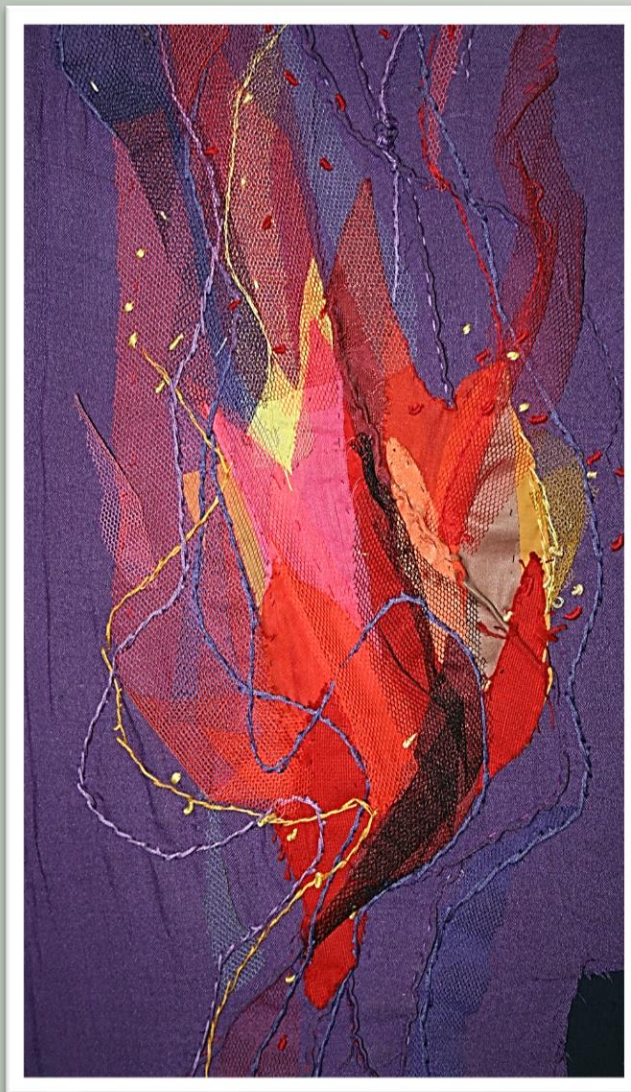
- Lisa vajalikke riidetükke või leia taustamaterjal. Mõttele läbi, milliseid tehnoloogiaid võiks kasutada, et üht või teist nüanssi esile tuua.
- Sa võid spreivärvidega lisandeid luua, tülliga mitmekesisust lisada, liimiga tekstiili vormides kõrgemaid elemente planeerida, kangast ja tülli võid kääridega lõigata või hoopis rebida, voltida, kortsutada, narmastada, kasutada kõikvõimalikke nõõre, paelu ja muidki lisandeid, õmmelda masinal või töötada käsitsi ... või teha neid mõlemaid ...
- Eesmärgiks on luua visualiseeritud emotsioon, mis kõnetaks ja mis väljendaks sinu tundeid, mõtteid ja soove.
- Kui sa ei soovi eelnevalt riidetükikesi kokku traageldada, siis saad töös alustada ka nii, et esmalt leiad taustamaterjali, millele hakkad sättima meeldivaid ja sobivaid kangatükke. Vahepeal või ka töö üleni tülliga katta ja siis edasi lisada, mis vaja. Nii kiht kihilt peaksid eesmärgini jõudma. **NOBEDAID NÄPPE MÖTTETEGEVUSEKS!**

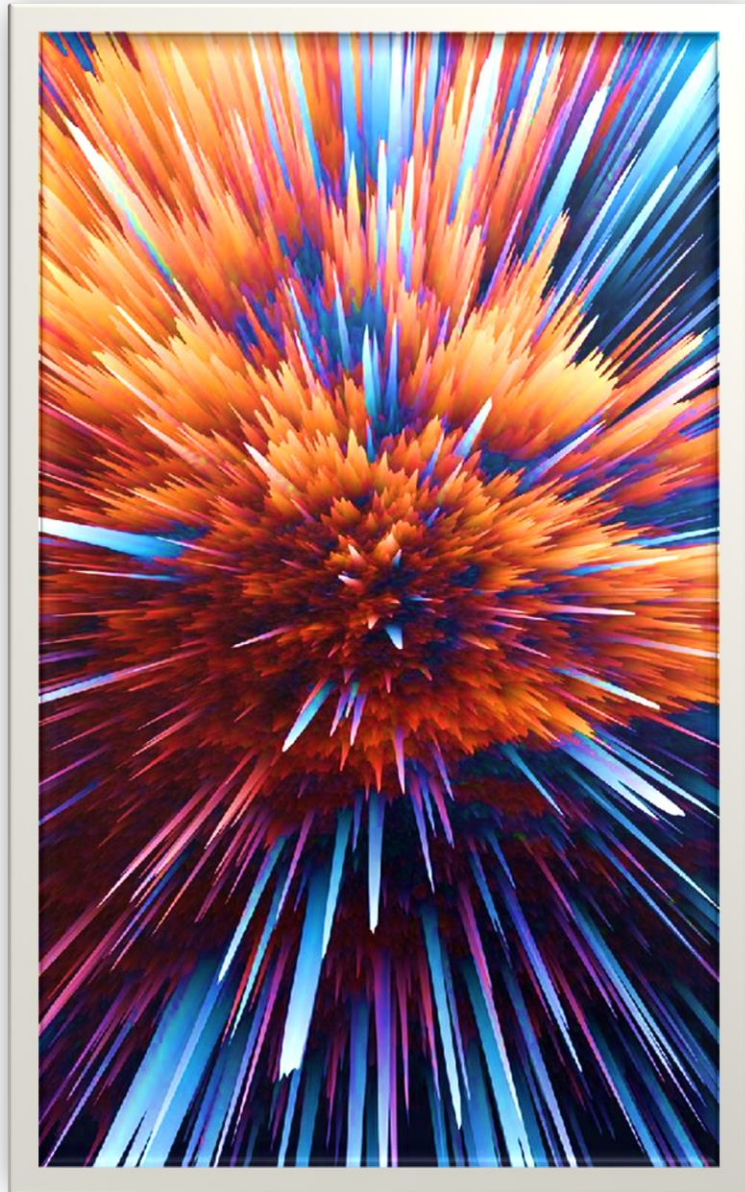
NÄITEID LAHENDUSTEST

Tiia Artla

SALUUT (Kerteminde)

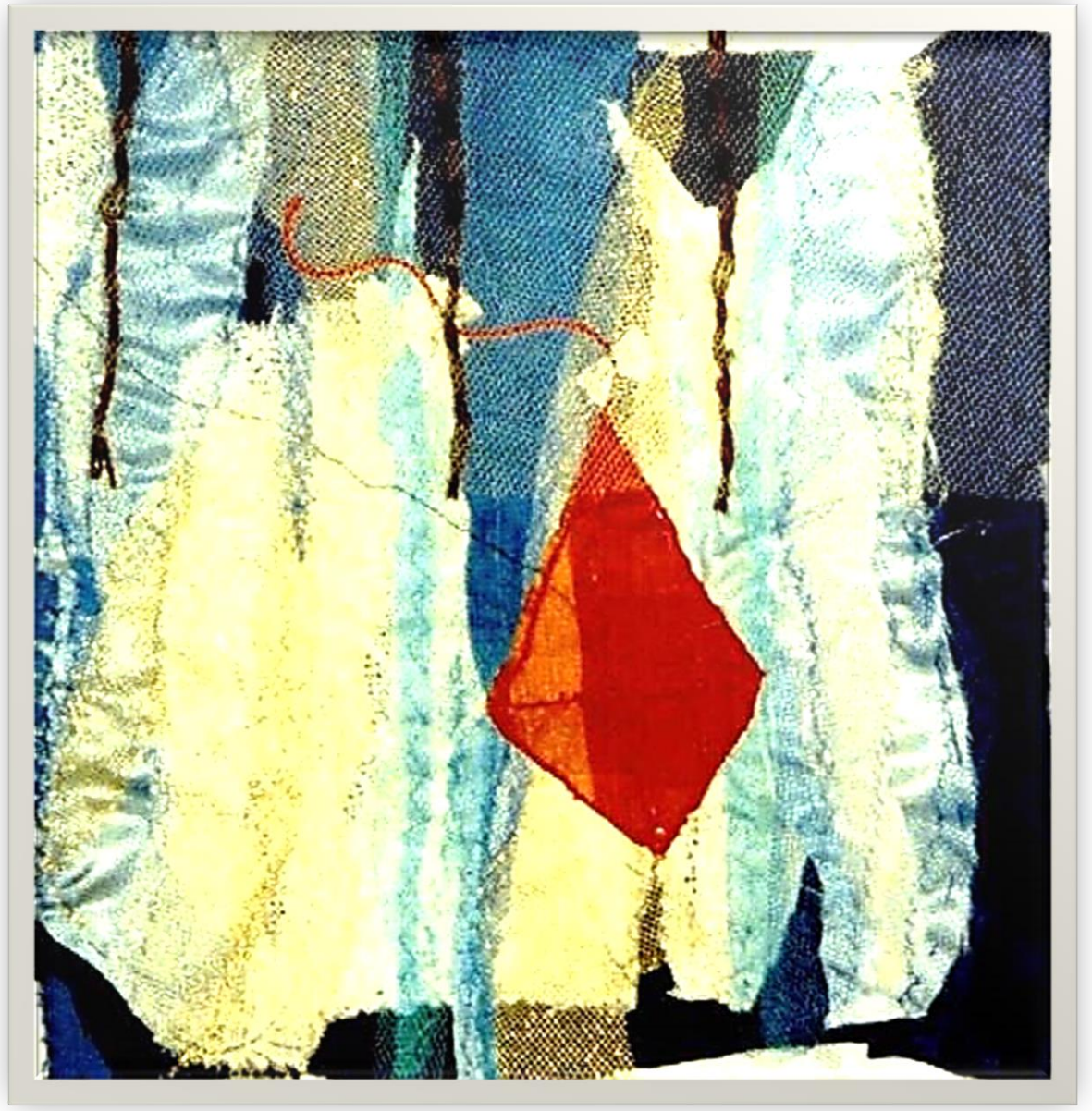

Kerteminde

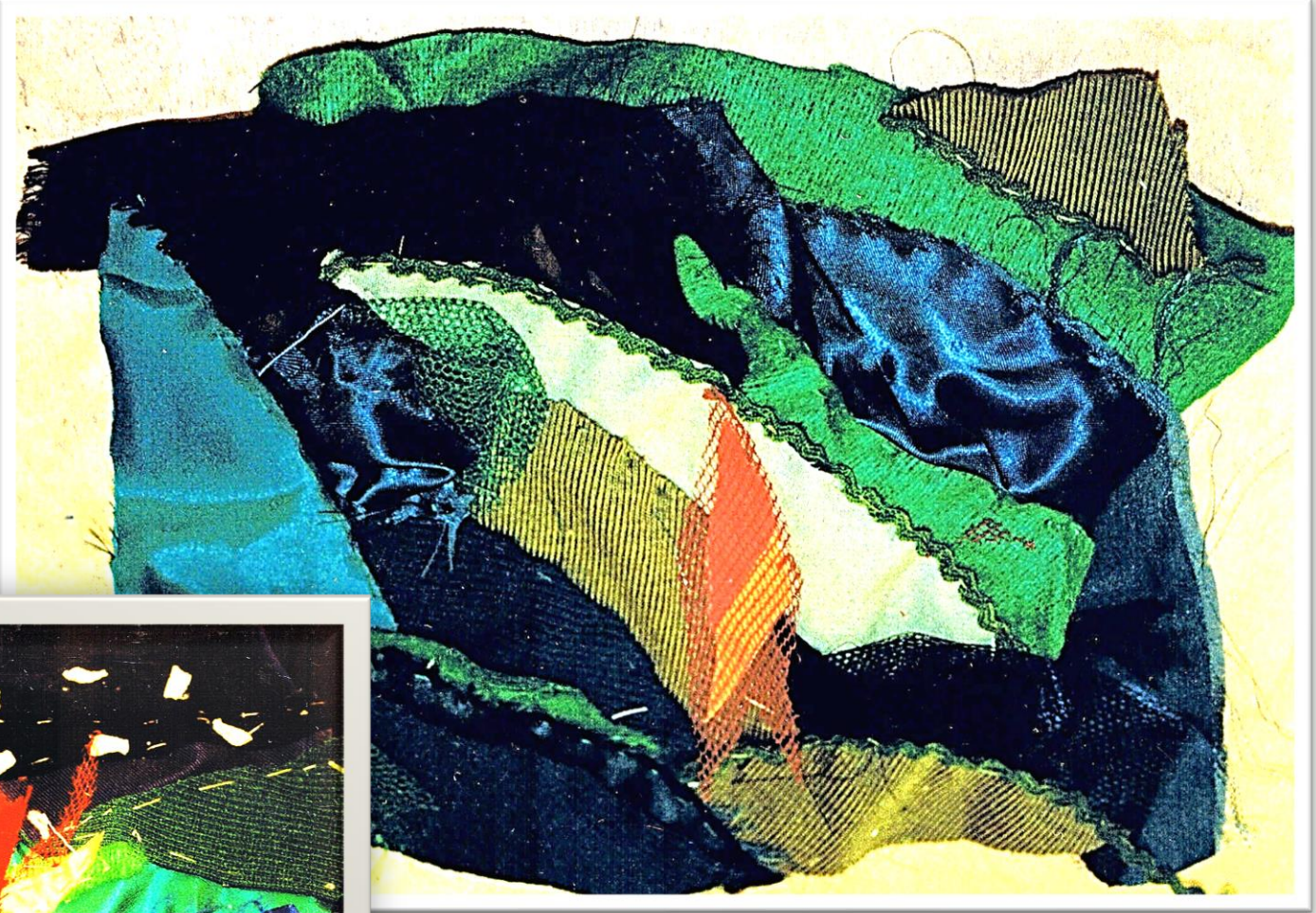
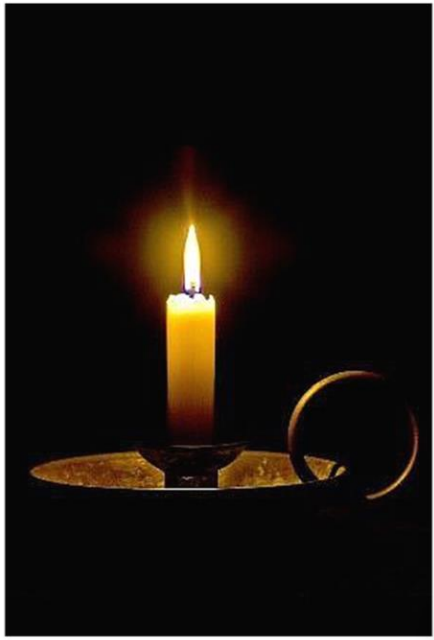

Kerteminde

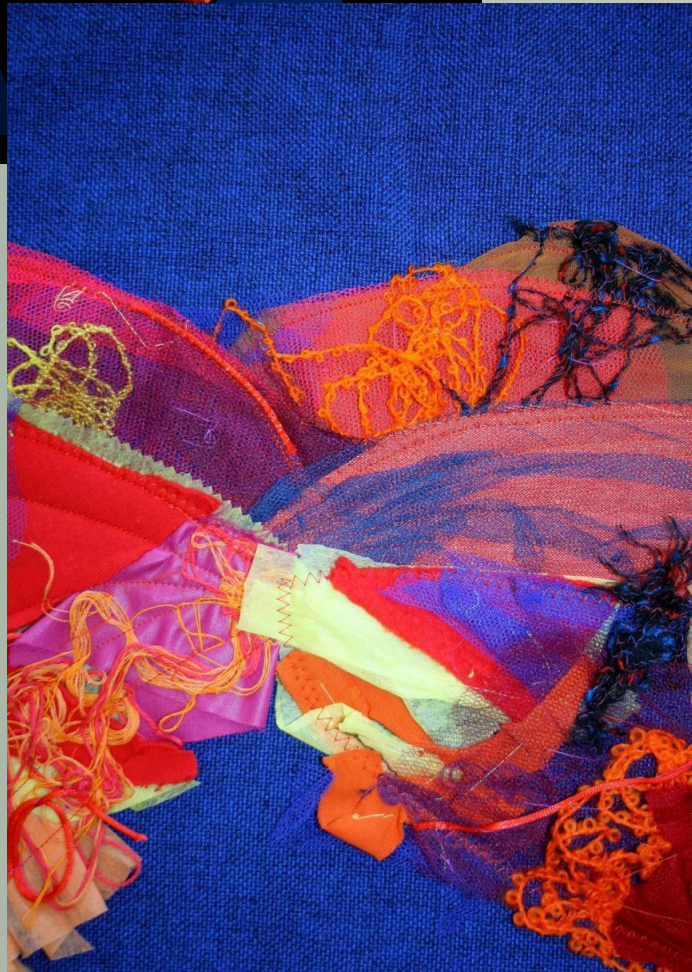
Kerteminde

TLÜ õppetööd

TLÜ
täiendkursus

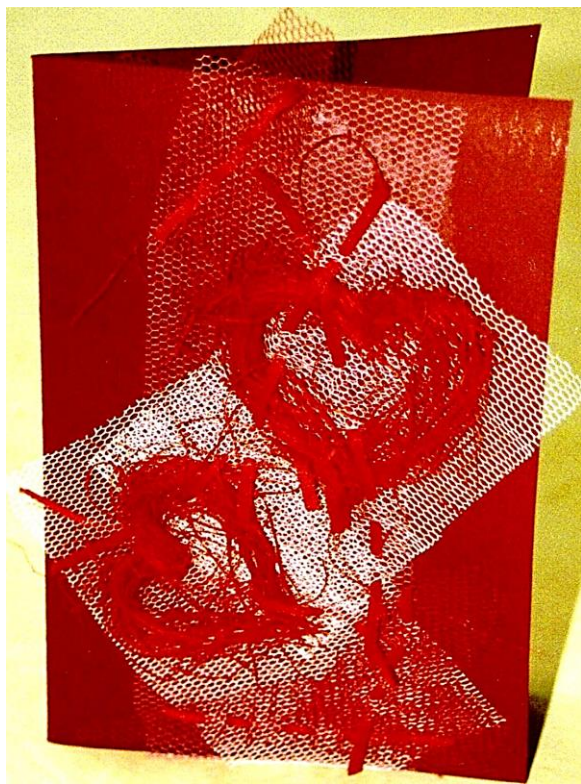

Marje Verbo

õppetööd

õppetööd

Riina Rookäär-Vaino

Riina Rookäär-Vaino

Anne Nõlvak; Aili Kasema

Anne Nõlvak

"Lõlemine"

Tiiu Artla

Kustuvad tuled ...